

ОКШОМН

Сотувда эркин нархда

[illegible]

Хозир шахримиздаги боғларда сукунат ҳукмрон. Лекин қуёш қиздириши билан сўлим гўшалар, хибонлар одамлар билан гавжумлашади. Шунингдек, шахримиздаги энг «кенжотой» ҳисобланган «Бахт» оромгоҳи ҳам ҳамшаҳарларимизнинг шодон қулгулари билан тўлиб-тошади.

«Бахт» оромгоҳига 1974 экиланган улар оромгоҳ чийилда асос солинган эди. Дастлаб у темир-бетон буюмлар заводи, қурилиш ташкилотлари кум, шағал, тош олган карьернинг ўрни эди. Бу кун-

роғига чирой қўшади. Кўлга сув Чирчиқ дарёсидан келади. Сабаби дарё оромгоҳдан 100-150 метр наридан оқиб ўтади. Кўл учга бў-

Гўшалар

ЎЗ НОМИ БИЛАН БАХТ

га келиб эса унинг ҳудуди 70 гектарни ташкил этади. Оромгоҳнинг ўзига хос томони — ҳудудининг 30 гектарида зилол сув мавжлабни туради.

Оромгоҳ Олмалик йўли ва Тошкент Ҳалқа йўлининг кесишган жойида ўрнашган. Оромгоҳга кираверишдан оқ қарағайзор бошланади. Фақат қарағайзор эмас кўлнинг соҳили бўйлаб юзлаб тулпар манзарали дарактлар экиланган. Боғнинг жанубида эса юзлаб тулпар сафораси

линганд бўлиб, учинчи қисми чўмилиш зонаси ҳисобланади. Бу ерда сув алмаштириш, тозалаш ускуналари ҳам мавжуд. Боғда мевали дарактлар жуда кўп. Умуман бу ердаги дарактлар сони 3 минг тулпардан ошқидир. 20 хил манзарали, 12 хил мевали дарактлар ҳозир яшил бўлиб яшнаб турибди. «Бахт» оромгоҳи ёз бўйи ҳамшаҳарларимизни ўз бағри соҳили бўйлаб юзлаб тулпар манзарали дарактлар экиланган. Боғнинг жанубида эса юзлаб тулпар сафораси

Фаттох КИМАНОВ.

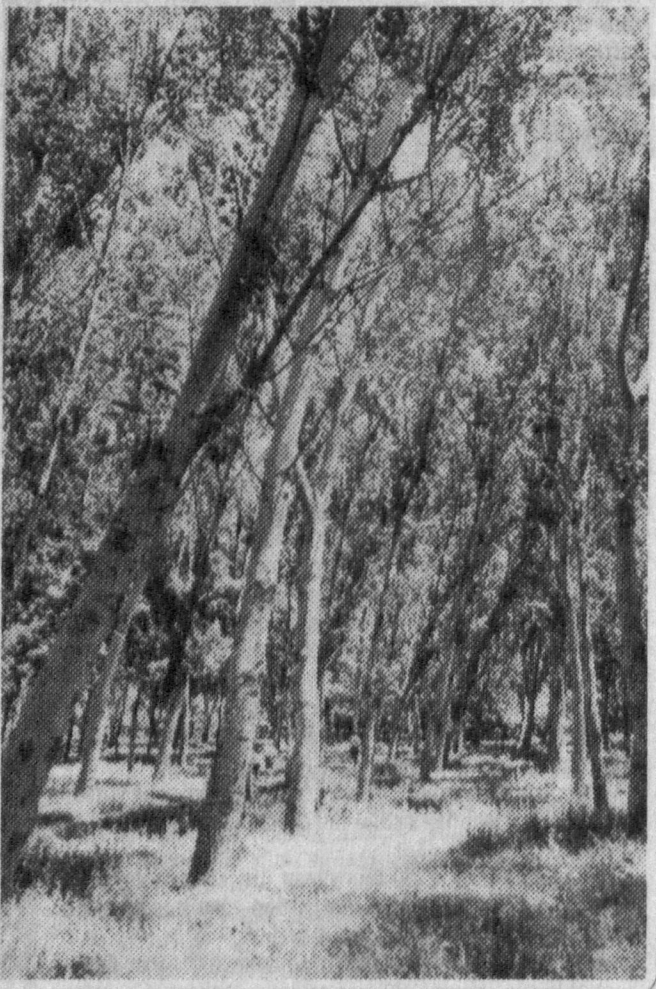
Шаҳардаги шовқиндан кўплаб одамлар норозилик сир эмас. Автотранспорт воситаларининг кўплиги, кўча-кўйлардаги овоз ёзиш студияларининг қарнайларни орқали таралаётган садола ва бошқа шовқинни юзага келтирадиган омиллар жуда кўп.

Шаҳримиздаги мавзеларнинг етарли даражада кўккаламзорлаштирилмагани, мўлжалда йўқ катта-кичик қурилишлар оқибатида кўплаб дарактларнинг қўриқилиб кетаётгани ҳам шовқинга кенг йўл очиб бермоқда.

Шовқин 50 децибалдан ошса хоҳ катта, хоҳ кичик ухлай

Наботот

ШОВҚИН КУШАНДАСИ

олмаслиги аниқланган. Қониб ухлаб ором олмаган киши эса кун бўйи ланж юради, ишида унум бўлмайди. Олимларнинг аниқлашча шовқин киши умрини 8—12 йилгача қисқартиради.

Турли ўсимликлар, дарактлар шовқинни камайтурувчи асосий омилдир. Игна баргли дарактлардан арча, қарағайлар баргли дарактларга қараганда шовқинни кўпроқ ушлаб қолади. Катта кўчадан 50 метр узоқликда ўсган акация, терак, дуб шовқини 4, 2; баргли буталар 6; арча 7; қарағай 9 децибал камайтира олар экан. Бу амалда исботланган рақамлардир. Тадқиқотлар шуни кўрсатдики, яшил дўстларимиз 25 фоиз шовқинни ютар экан, 74 фоизини эса тутиб қолар экан. Бунда қарағай, арғувон, тераклар катта аҳамиятга эгадир.

Шовқиннинг камайишида дов-дарактлар, буталарнинг экилиши ҳам катта аҳамиятга эга, улар бир қатор қилиб 10 метр узунликда экилса 3—4, 2 қатор қилиб 20—30 метр узунликда экилса 6—8 децибал шовқинни «қўрқим демайди».

Шаҳар шароитида 50—100 гектарлик боғларнинг, хибонлар, сўлим гўшаларнинг аҳамияти, айниқса, катта бўлади. Катта йўл четидаги яшил қаторлар қанча кўп бўлса шунча ахшидир.

Шундай қилайлик, бир қарич ҳам еримиз бўш қолмасин. Яратган боғимиз нафақат бизга, балки авлодларимизга ҳам садоқат билан хизмат қилаверади.

Ким ФАТТОХОВ,

Тошкент шаҳар табиатни муҳофаза қилиш қўмитаси назоратчиси.

Ривоят қилишларича тангри Ерни яратгандан сўнг бандаларига: — Ушбу ноз-неъмат конини сизларга бердим. Уни авайланглар, — деган экан...

Одамлар Ерга қарашса ҳеч нарса кўринмасмиш. Ҳаммаёқда кум, чанг, тупроқ тўзиб ётган эмиш. Бунинг устига қуёш қизди-рармиш, шомол ҳаммаёқни тўзонга тўлдирармиш. «Бу нимаси? Ноз-неъмат қарда экан бу ерни» деб ўйлашибди одамлар. Шунда бир ақли расо донишманд дебди:

— Бу жумбоқни ечмоқ керак! Аллоҳ таоланинг ҳар бир ишида минг бир ҳикмат мўжассамдир. Энди бундоқ, дарё узоқ, сувни то бу ергача ариқ қавлаб олиб келиш ҳадсиз машаққат. Бир ерни қавланглар.

Одамлар бир ерни танлаб, қавлаверишибди. Бир маҳал у ердан шарқиллаб булоқ отилиб чиқибди. Ерларни сугорибди, ўт-ўлан, гул-ғиёҳлар унибди. Экилган кўчатлар томирига жон югурибди. Сал кўндалақ Ер юзи обод, қиройли бўлиб кетибди. Офтоб қиздирса одамлар дарактлар соҳида ором олишибди. Шомол турса сув сеппи, унинг ҳоврини бо-

сишибди. Шунда одамлар тангри-нинг нега барча бойликларни, ноз-неъматларни Ер остига яширганини англаб етишибди.

Опамни асранг халқаро кун

ЗАМИН ҚЎШИҒИ

— Ер юзини обод қилиш учун тер тўкиш керак экан, — дейишди улар. Сув чиқариб, даракт экиб, ерни парваришласак, у бизни толаб боқар экан. Онамиз экан бу Ер!

Ер юзини обод қилиш, яшатиш шундан қолган экан. Ривоят ривоят билану Ер ҳақида қанча таҳсин айтсак, шукрона келтирсак, унга сажда қилсак шунга оз. Она Ер бизни бағрида эркалайди. Туғилганимизда илк бор унга оёқ қўямиз. Даври қазимиз келганда ҳам, бизни абор қилмайдиган бағрига олади. Азалдан шарқда Ер-ни, сувни, ҳавони эъзозлаш расм.

Ер бизни қанчалар саховат билан бағрида эркалагани каби, у ҳам бизнинг меҳр-саховатимизга муҳтож. Бир қарич ерга битта чўп қадасак, сал кунда унинг ҳосилини тотиб кўрамиз. Инсон табиати қизик. Шундай ҳосилдор ерларнинг бағрига малҳам қўйиб, уларни яна бўрсиллатиш, ҳосилдорликни ошириш ўрнига саҳроларга чанг солдик.

Қанчадан-қанча оби ҳаёт кўмлар бағрига сингиб кетди. Оқибат ҳосил беролмай ҳолсизланиб қолган ерлар янада кўлайди. Орол денгизимиз ҳалокат ёқасига келиб қолди.

Бу ҳам майли, ерга солинган беҳисоб кимёвий ўғитларни бир ўйлалик. Тўғри, уларни сочгандан кейин ер қулайгандек бўлди. Лекин оқибат уни ҳолдан тойдирдик.

Бир қараганда Ерга ҳеч нарса керак эмасдек туюлади. Аслида жуда керак: парвариш, муҳаббат, оналарча эъзозга еримиз бугун ҳар қанчандан муҳтож бўлиб турибди.

Замин жарими моддий бойлик-

ларнинг онаси. Шундай экан шунчалар вали неъмат еримизни ҳалокат ёқасига олиб боришдан ўзимизни тийиб қолмоғимиз керак. Ахир аждоди Ерга таъзим қилиб ўрганган, ердан «оқ олтин» ундириб, жумла-жаҳонни ҳайратга солганларнинг авлодими?

Пайғамбаримиз ўз ҳадисларида деганлар: «Жаннат оналарнинг оёғи остидадир». Бу оламда аёлларнинг — оналарнинг оёғи тегмаган бир қарич ҳам ер йўқ. Демак, ер юзи — бу жаннат. Шундай экан, бу жаннатнинг юзига ярашқили хол бўладиган, уни янада гўзаллаштирадиган юмушларни қилмоғимиз зарур.

Шундай қилайликки Замин қўшиғини баралла атайлик:

Она Ерими, бағринг бунчалар қайноқ.

Меҳринг буюқ,

худди қайнаган булоқ!

Яшамокдан мурод — Сени суймоқлик бўлсин.

Бу оламнинг қисматини туймоқлик бўлсин!

Оламни асранг халқаро кунда кўнгилманд шундай туйғулар ўтди.

Ғолиб МИРЗО.

№ 3 (64)

Тошкент шаҳар табиатни муҳофаза қилиш қўмитасининг саҳифаси

Атоқли шоиримиз Абдулла Орипов бир тўртлигида ёзади: **Бозорга ўхшайди асли бу дунё, Бозорга ўхшайди бунда**

ҳам маъни.

Иккиси ичра ҳам кўрмидан асло,

Молим ёмон деган бирон

кимсани.

Ўйлаб кўрсак, ҳаётимиз олишу

бериш асосига қурилганга ўхшайди.

Келинг, шу ҳолатни табиатга ҳам

нисбатан қўллаб кўрайлик...

Табиат — онамиз деб ёзамиз. Ҳар кун имкони борича кўпроқ тақорлаймиз. Лекин биз унинг боласимиз, деб айтолмаймиз. Бола бўлгандан кейин онани едириб-ичириши, парвариш қилиши, бир соат бўлса ҳам умри қўзилишига уриниши керакми? Керак! Онамиз бўлган табиатга кўпроқ меҳр-муруват кўрсатаймизми?

Ариқларда бир пайтлар сувлар шарқираб оқарди деб айтди ёши улуг ҳамшаҳарларимиз. Ўйлаб қоламиз: ахир ариқ бўлгандан кейин сув оқиши керак! Кейин ҳар бир кўчанинг четидаги бежирим қилиб ишланган бетон ариқларга ҳасрат билан назар ташлаймиз; охири марта қачон сув оқди экан бундан?! Шаррос ёмғир ёққандаги сувлар ҳисоб эмас. Аслида ёмғир эмас, бечора табиатнинг кўз ёшлари у.

Чирчиқ, Бўзсув, Қорасув, Қичқирик, Пулемас, Баротхўжа, Қорақамиш сингари сув манбалари бўлмиш каналларнинг киргоғи бўйлаб юриб кўрганмисиз? Ўша сувдаги аҳолиларни қўриб қандай мушоҳадага боргансиз? Шундоққина соҳилдаги заруриятлар, кир ўралар, молхоналарни қўриб, сувнинг ҳолига қим ҳам ачинамаган. Бунинг устига саноат корхоналари чиқиндилари дард устига чиққон. Ҳўш, шундай ифлосланган сув ичишга,

чўмилишга, суғоришга ярайди деб дадил айта оласизми?

Сув ва ариқлар ҳақидаги фикримизни тўғаллашдан олдин бир саволни ечайлик: фаррошлар кўчадаги чиқиндиларни қаерга ташлайди? Ўша биз сув оқмайди деб ачинганимиз бетон ариқларга! Тўғрида, овера бўлиб нима қилишади. Йўлчаларни, кўчаларни сутуриб ариққа туширишади, таом-вассалом. Бир пайти келиб, тўғироғи, шаҳарни кўккаламзорлаштириш ва обо-

Миносабат

ОЛМОҚНИНГ БЕРМОҒИ

донлаштириш икки ойлигида олинади. Ўшанда ҳам манзара жуда «томошабоп» бўлади: тўп-тўп чиқиндилар кўчанинг икки четида бир неча кўндалақ ётади. Бу анчайин бепарволик эмас, бу ўз ишига совуққонлик билан қараш меваси. Бу ҳолга кўпгина туманларда исталган кўчада дуч келамиз. Марказдан узоқроқдаги кўчаларнинг аҳолини айтмасак ҳам бўлади.

Ҳазрат Амир Темур «Тузуқлари»да ёзганлар: «Хон бўлсангда боғ ярат, гадо бўлсангда боғ ярат». Боғ — бу ниҳол экиш, уни парваришласан, вояга етказиш, ҳосилдан баҳраманд бўлиш демакдир. Шаҳримиздаги Олмазор, Мевазор, Мингўрик, Урикзор, Қўшнўғ, Ётти терак, Қўштерақ, Узумсой сингари атамалар бежиз айтилмаган ахир. Демак шу ерларда ота-боболаримиз боғ яратганлар. Улар йиллар бўйи одамларнинг дастурхонини тўқин қилган. «У пайтларда аҳоли кам эди, ҳозир шахримизнинг 2 миллиондан зиёд аҳолиси бор, уларга уй-жой керак» дегучилар ҳам топилади, албатта. Лекин бу

билан кесилган мевалию мевасиз дарактларнинг ўрнини қоплаб бўлмайди. Кўп қаватли уйлар орасида — ҳовлисида ҳам, уларнинг атрофида ҳам истаган ҳафсала қилган кишига истаганга имконият бор. Бир пайтлар катта кўл бўйларига мевали даракт экан билан унинг мевасини еб бўлмайди, деб ҳулоса чиқаришди. Шундай бўлақолсин. Лекин камқатнов кўчаларга, маҳаллаларга, йўлдан чекароқдаги очик жойларга экиш мумкин эмасми? Ҳар ҳолда пишиб, тағига тўкилиб ётса ҳам кишининг кўзи тўяди-ку, шукр қиладику! Собир Раҳимов туманидаги Абдулла Набиев маҳалласи кўчаларида исталган мевали дарактларни қўриш мумкин. Ҳозир олма, ўриклар, шафтолизорлар, олчалар, гилолар кўйғос гуллаган. Худди жаннат дейсиз. Юнусобод туманидаги кўчаларда, айниқса, Чилонзор туманидаги Ётти терак кўчасида ҳам шундай манзарани қўриш мумкин. Ҳамма маҳаллаларда шундай бўлса, шахримиз боғистон, гулзорга айлansa қани эди!

Маълумки, мусавфо сувлар шарқираб турса, дарактлар ям-яшил бўлиб яшнаб турса, озодагарчилик ҳамма ерда ҳуқурс нафас олаётганимиз ҳаво ҳам тоза бўлади. Ҳозир эса бундай дейлмаймиз. Сув ва дарактларнинг танг аҳолига ҳавонинг ҳам носозлиги қўшилмоқда. Бунда шаҳар транспорт воситаларининг ва корхоналарнинг «хизмати» катта. Носоз машиналар кўчаларда дуду тутун тарқатиб ҳар лаҳзада ўтиб турилибди. Лоф бўлмасин ҳар уч-тўрт корхонанинг бирида чанг, газ, дуд тозаловчи ускуна, қурилмалар йўқ, борларининг шўрига шўрва тўкилай-тўкилай деб турибди.

Табиат — бу Аллоҳ бизга иноят қилган сув, ер, ҳаво ва қуёшнинг борлигидир. Аллоҳ таоло айтган экан: «Тежасанг — тежанингга, эҳтиётласанг — эҳтиётлаганингга, эксанг — эканингга барака қўшаман». Олмоқнинг бермоғи бор. Олишда шукр қилиб, беришга келганда тийриқлик қилайлик! Темур УБАЙДУЛЛАЕВ

Назм

Пўлат МҲМИН.
Ўзбекистон халқ ёзувчиси.

Ясаңгайдир
Ўзбекистон

Баҳор ойм
Сени доим
Пешов чикиб,
Табриқласам,

Дилни ёққан,
Элга ёққан
Сўзлар топиб
Таърифласам.

Атрофингда,
Офтобингда
Қулоқ ёзиб
Чопаверсам,

Яқин тутган
Мени кутган
Дўстларимни
Топаверсам.

Баҳоргинам,
Бўлгин ишнам,
Чиройингда
Чирой қўшай,

Камалақдай,
Гул палақдай
Йўлларингда
Гўлам тўшай.

Баҳоржоним,
Ҳар бир оним
Ўзинг билан
Ўтса шодон,

Ясаңгайдир,
Ясаңгайдир
Ўзинг билан

Ўзбекистон.

СОҒИНИБМАН.
БАҲОР СЕНИ

Баҳор, сени
Соғинибман,

Майин-майин
Шамолнинг,
Кўйишганим
Жило олган

Чаман нўкса
Жамолнинг.

Бағрининг
Безаб турган
Нозик-нозик
Ниҳолнинг.

Самоларда
«Кув-кувлаган
Сенинг элчинг
Туруларми?

Тонгда осмон
Етти рангда

Камалақлар
Туруларми?

Ўзинг асл
Фаслдиранс
Соғинмасдан
Бўлармида?

Сен келмасанг
Анхорларга
Оби-ҳаёт

Тулармида.
Гуллар экиб
Оқлагайман
Сенга бўлган

Ишончимни,
Сени алқаб
Шеърга солдим
Соғинчимни —

Кувончимни.

НИҲОЛ

Ажойибдир табиат:
Биттасини биттаси,
Кичигини каттаси
Қилар гўё тарбият.

Шамол оқшом,
Эрталаб,
Дарактларни
Эркалаб

Тебратадир

ниҳолни,
Кўп кўргансиз
бу ҳолини.

Эгилишар ҳар
ёнга,

Улар кетмас
зиёнга.

Ўсаятган
навдалар,
Чиниқдир
тавдалар.

Шамол билан
машиқ қилар,
Тана яйраб гашт
қилар.

Барча бадантарбия
Куч этадир ҳадия.
Дарактнинг ҳам
жони бор,

Томирда сув —
қони бор.
Нимаки ҳаракатда
Соғлом эрур
албатта.

Қаранг, она
шамолни —
Фарзандидай
Ниҳолни

Тебратар ва
аллалар,
Айни баҳор
Паллалар.

Дарактлар ҳам
хўп дея
қилар

бадантарбия.
Майин шамол
эсадир,
Даракт гуллаб
ўсадир.

Мусаввир ТАБАССИМ

— Бу қандай янгилик бўлди?

— Суварлар ифлосланиб кетяпти дейишган эди, шарт-та кувурини сувининг остидан ўтказиб қобордик.

— Заводдан чиқаятган ту-тун таварак-атрофни заҳар-лапти деб яна ҳозор кутариб келишибди.

Туполонга ҳолат йўқ. Чи-қиқ айтиш: қанча бўлса жа-рима тўлайми.

Муроджон Унгаров чизган суратлар.

Ҳар бир назоратчининг ҳаёлида: «Қани эди, табиатни муҳофаза қилиш қонун-қондаларига тўла амал қилинсаю биз байномалар тузмасак» деган фикр чарх уради. Аммо начора, бундай бўлишига ҳали вақт борга ўхшайди.

Шаҳар табиатни муҳофаза қилиш қўмитаси назоратчилари томонидан 350 корхонада текширув ишлари ўтказилди. Улардан 123 таси сувларнинг таркибини, 119 таси ҳаво таркибини, 17 таси транспорт воситаларини текширишга, 95 таси ўсимлик ва ҳайвонот олами муаммоларига, 6 таси чиқиндилар масаласига бағишланди.

Кўриниб турибдики, йилнинг биринчи чорагида озмунча тер тўқ-

Текширув

ЖАРИМА БИСЁРУ...

мадик. Текшириш мобайнида 71 киши маъмурий жавобгарликка тортилди, уларнинг 40 таси мансабдор шахслар эканлигини таъкидламоқ жоиз. Жами жарималар миқдори салкам 51 минг сўмни ташкил этди. Ўшбу маблагнинг 96 ярим минг сўми ўсимликлар пайхон қилинган учун солиндик, бунчи корхона раҳбарлари, айрим шахслар унутмасликлари керак. Сувни муҳофаза этиш қонунлари бузилгани учун уч ишнот тўхташиб қўйилди. Улар «Комил» хусусий фирмасининг техник хизмат кўрсатиш шохобчаси, махсус конструкторлик технология бюроси ҳудуддаги техник хизмат кўрсатиш шохобчаси, «Паркент сув қурилиш» трестининг Чирчиқ дарёси соҳилидаги қарьеридир. Уларнинг мутахассислари сувни тежаб-тергаш қонун-қондаларига мутлақо амал қилмаганлар, айланма сув таъминотида эътибор бермаганлар, зарур техник чораларни кўрмаганлар.

Ушбу текширишларда ҳам жарима тўловчилар сероб бўлди. Чунинчи:

— 4-иссиқлик маркази бошлиғи А.Дукин корхона ҳудудига қорамой оқиб ётганига эътибор бермагани учун 1800 сўм;

— «Малика» ҳиссадорлик жамияти бош муҳандиси М. Ҳамзабоев атмосферага зарarli моддалар чиқишига йўл қўйгани ҳамда уларни бартараф этиш чораларини кўрмагани учун 1800 сўм;

— «Тошвино» корхонасининг қозонхонаси бошлиғи М. Харитоненко шаҳар канализациясига муттасил қорамой оқиб ётганига бепарво бўлгани учун 3000 сўм;

— «Гўлустасов» давлат савдо ишлаб чиқариш бирлашмаси бош муҳандиси Б. Идрисов атмосферага тегишли руҳсатномасиз зарarli моддалар чиқишига йўл қўйгани учун 1650 сўм;

— «Сувсоз» трестининг 6-электр станцияси бошлиғи А. Набиев атроф-муҳитта зарarli таъсир кўрсатаётган манбаларга барҳам бермагани, табиат муҳофазасига оид тадбирларни вақтида ўтказмагани учун 1800 сўм жарима тўлайдиган бўлди.

Хуллас, гап кўп. Жарима тўловчилар етарлигунча қўрсатилган йўл-йўриқлар, тавсияларни амалда жорий этиш қанчалар кетяпти. Билмадик, бу ҳол қанчагача давом этаркин?

Дилдора СУЛТОНОВА,

Тошкент шаҳар табиатни муҳофаза қилиш қўмитаси назоратчиси.

Юнусобод туманида 18 та катта ва ўрта давлат ишлаб чиқариш корхоналари ҳамда 200 га яқин ишлаб чиқариш билан шуғулланадиган кичик ва қўшма корхоналар мавжуд.

Тошкент шаҳар табиатни муҳофаза қилиш қўмитаси назоратчилари томонидан 67 та корхонада 105 та текшириш ўтказилди. Текширишлар натижасида далолатномалар тузилиб, корхона раҳбарларига 300 дан ортиқ мажбуриятномалар, «чора-тадбирлар тавсияи этилди. Ҳозирги кунгача мажбуриятномалардан 230 таси амалга оширилди.

Шуни айтиш керакки, кўпгина корхона раҳбарлари эколо-

зин

Дадли Бенжамин Кристи — эллик ёшда. У ер юзидаги энг олийжаноб касб эгаси — офтальмолог. АҚШнинг Жоржия штатида таваллуд топган. Мана олти йилдирки, Ўзбекистонни ўзининг иккинчи ватани, деб билади. Ҳар гал бу ердан юртига кетар экан яна тезроқ қайтиб келишига ошिकाди. Бундай мажбурий тарздаги айрилиқларнинг узок бўлмаслигига ҳаракат қилади.

Ўзбекистон — Америка қўша корхонаси — «Ўздуробита» бошқаруви раиси Кристи билан танишув чоғида нигоҳимизни биринчи бор тортган нарса ундаги жуда ҳам самимийлик, меҳр тўла чехраси, майин табассуми ва жуда ҳам оҳанрабо кўзлари (ахир у бежиз кўз шифокори эмас-да!) бўлди.

У билан учрашувимиз сабаби оддий эмасди. Қарийб ярим соат илгари Кристига Ўзбекистоннинг юксак давлат мукофоти — «Шўхрат» медалини топиришганди.

— Ўзбекистонда ҳамма нарсани кутган эдим. Ҳар қандай ишбилармон сингари бу ерда сармояни кўпайтиришни орзу қилардим, бу ерда заррача бўлсада хайрли ишларимдан из қолдиришни, кўпалаб дилкаш дўстлар орттиришни орзу қилардим. Лекин Ўзбекистон давлати мукофоти соҳиби бўлишни ҳатто хаёлимга ҳам келтирмаган эдим... Лекин шундай бўлди. Мен, АҚШ фуқароси энди ҳар байрамда ана шу ўзбек мукофотини тақиб юраман ва у билан жуда фахрланаман. Ахир бундан бошқача бўлиши мумкин эмас-да! — дея сўхбатимизни бошлади доктор Кристи саволни кутмасдан.

— Мени мукофотлаш тўғрисидаги муҳтарам Президент Ислам Каримов имзолаган Фармонда ана шундай шарафга Ўзбекистонда иқтисодий ислохотларни амалга оширишдаги хизматларим, тадбиркорлик фаолиятини ривожлантиришга қўшган ҳиссам, шунингдек ҳамолат ҳаётидаги фаол иштироким туфайли мушарраф бўлганлигим айтилган.

Мен ана шу ҳамма мақтов сўзларини, ўзбек заминидagi камтарона меҳнатига берилган юксак баҳони бундан кейин амалга оширадиган ишларим учун қарз, деб ҳисоблайман. Бинобарин менинг олдимда ҳали буюк ўзбек халқи фаровонлиги йўлида кўпгина ишларни бажариш вазифаси турибди.

Имкониятдан фойдаланиб «Тошкент оқшом» саҳифаси орқали меҳнатимни, Америка фуқаросининг меҳнатини ана шундай юксак баҳолаган Президент Ислам Каримовга ўзимнинг чексиз миннатдорчилигимни изҳор этаман. Мукофотланганлигим тўғрисидаги гувоҳномада у кишининг имзоси турганлигидан фахрланаман. Ислам Каримовни ер юзидаги доно ва иқтидорли давлатлар бошлиқларидан бири деб ҳисоблашдан фахрланаман. Бу бошқа мамлакат фуқаросининг ҳурмат юзасидан айтилган сўзлари эмас. Мен бошқалардан эшитиб эмас, ўзим амин бўлган ҳолда шундай хулосага келдим.

Бундан олти йил муқаддам, яъни 1991 йили биринчи марта ўзбек заминига қадам қўйган вақтдан буюн республикада юз бераётган буюк ўзгаришларнинг гувоҳи бўлиб келмоқдаман.

Ўзбекистон мустақилликка эришган биринчи йилдаёқ республикада бўлиб, Ислам Каримовдек раҳбарга эга халқ шак-шубҳасиз ажойиб, бахтли турмушга лойиқлигига тўла ишонч ҳосил қилдим. Ҳолис киши сифатида Ўзбекистоннинг Президент айтганидек чиндан ҳам келажаги буюк давлат бўладиган кун шохиди бўлишига ҳам ишонаман.

Яна бир гал. Шунинг алоҳида таъкидламоқчиманки, бу мукофот — бизнинг «Ўздуробита» қўша корхонамиз бутун жамоаси меҳнатига берилган баҳодир.

— Доктор Кристи, химик ва врачлик дипломларининг эгаси бўлган, техникага, жум-

ладан алоқага дахлдор бўлмаган сизнинг дафъатан бутунлай бошқа иш билан шуғулланишингиз қандай рўй берди? Ахир врач бўлиш олижаноброт эмасми?

— Мен йигирма йилдан зиёд вақт мобайнида касалларни даволадим, кишиларга қўриш бахтини инъ-

Махсус «Оқшом» учун

«САЛОМ, ТОШКЕНТ», —

ДЕЙДИ АҚШ ФУҚАРОСИ, ЎЗБЕК МУКОФОТИНИНГ СОҲИБИ

ланмайман.

— Бугунги кунда Ўзбекистоннинг ўн мингдан зиёд аҳолиси «Ўздуробита» абонентлари ҳисобланишади. Уларни яқин келажақда қандай янгиликлар кутмоқда?

— Аввало шунинг айтмоқчиманки, агар бундан икки йил муқаддам уяли телефонлари билан фақат Ўзбекистон пойтахтининг аҳолиси мақтана олган бўлса, эндиликда бундай замонавий алоқа воситасидан республиканинг қарийб 20 та йирик шаҳри аҳолиси фойдаланмоқда.

«Ўздуробита» раҳбарияти ўз мижозларининг манфаатларини ўйлаб уяли алоқа соҳасидаги янги технологияларини диққат билан мунтазам кузатиб боради. Бугунги кунда бизнинг тизимимиз нафақат бошқа жойлардагига ўрнатиш, балки рақамли ҳамдир. Биз нафақат «Ўздуробита» «хаммени», балки мижозларимизнинг ҳаммени тўғрисида ҳам ҳамхўрлик қилмоқдамиз. Жумладан, биз халқаро телефон сўзлашувлари қиймати 50 фоизга пайсаситирдик. Яқин вақт ичидида, яъни ўзимизнинг шахсий халқаро линиямиз бўлгандан кейин бу нархлар ҳам ўзгаради. Янги базали станциялар қураимиз. Бу республика ҳудудида алоқани янада тақомиллаштиришга хизмат қилмоқда.

Мақтанчоқлик бўлсада айтай қўйай: Ўзбекистондаги мижозларимизда бугун мисол учун оғанда ҳатто АҚШда мавжуд бўлмаган хизматлардан фойдаланиш имкониятига эга бўладилар. Яқин вақт ичидида хизматининг янги тури пайдо бўлади. Ўйлайманки, у ми-

жозларимизга маъқул тушади. Гап овоз почтаси ҳақида кетмоқда. У орқали факсимил алоқасидан ҳам фойдаланиш мумкин. Бир сўз билан айтганда, биз бирон кун бўлсада мижозларимизни эсдан чиқармаймиз. Бу биз учун муқаддас нарса.

— Бугун Тошкентда «Ўздуробита»да АҚШдан келган қанча мутахассис ишламоқда?

— Бухгалтер ходимини ҳисобламаганда, амалда бирорта ҳам америкалик мутахассис ишламайпти десам, сўзимга ишонмасиз. Бунинг сабаби оддий — АҚШда Ўзбекистонда мавжуд бўлган бухгалтерлик ҳисобининг тубдан фарқ қиладиган бошқа тизими мавжуд. Бинобарин сиз мутахассислар ҳақида савол берган экансиз, шу нарсани айтишга ижозат беринг. Ўзбекистоннинг мутахассисларидан тўлалигича жамланган муҳандис-техник ходимлар ҳеч бир муболагасиз айтганда энг юксак мақтовга сазовордилар.

— Доктор Кристи, бир дақиқа бўлсада тасаввур қилиб кўринг: сиз бирон-бир бошқа мамлакатга ёки ҳатто ўз уйингиз — АҚШда ҳамкорликда иш бошламоқчисиз. Шундай ҳолатда сиз, масалан, «Ўздуробита» мутахассислари хизматидан фойдаланган бўлармидингиз?

— Ҳеч шак-шубҳасиз. Ахир улар ишда ўзларини кўрсатдилар-ку! Шунга ишонинг, улар ўзларининг америкалик ҳамкасбларидан бирон-бир масалада бўш келмайдилар. Раҳмат, сиз яхши гоё бердингиз. Биринчи имконият бўлди дегунча мен ундан фойдаланаман.

— Озгина муддатга бўлсада айрилиқдан кейин Тошкентга қайтган пайтингизда Ўзбекистон пойтахтини, ўзингиз айтганингиздек, иккинчи уйингизни қандай ҳолда кўрасиз?

— Олти йил мобайнида Тошкентга неча бор қайтиб келганлигим ҳисобини ҳам адаштириб юбордим. Чиндан ҳам мен қайси уйимда — бу ерданми ёки АҚШданми билишга қийналам. Шу нарса диққатга сазоворки, ҳар гал қайтганимда Тошкентдаги янгиликларга дуч келеман. Тошкентнинг бир томонида янги ўтиш йўли қурилган бўлади, бу ёнида кўп қаватли маъмурий гўзал бинолар, бугун-бутун турар жой мавзелари қад кўтарган бўлади. Эсимда, биринчи бор келганимда Тошкент аэропортида фақат ўзбек ҳаво кемалари турган эди. Ҳозир яшарган ва ёшарган пойтахт аэропортидаги бетон йўлларда турли давлатларнинг кўндан-кўп самолётлари саф тизим туради. Шу нарса ёқимлики, Ўзбекистоннинг ҳаво парки яқиндан менинг ватанимда тайёрланган «Боинг»лар билан тўлди.

Ҳар гал Тошкентдан кета туриб илоҳи борича тезроқ қайтиб келишга, ўзимнинг ўзбек ҳамкасбларимни тезроқ кўришга, Ўзбекистон пойтахтининг, республика бошқа минтақаларининг ажойиб аҳолиси билан учрашишга ҳаракат қиламан. Уларнинг қувончи, бахтиёр чехраларини кўриш ёқимлидир. Ўқ отишмалари овози эшитилганда давлатда бўлиш, Тошкент бўлиб ярим кечада ўз ҳаётингизда таъхирланмай хотиржам сайр қилишим янада ёқимлидир.

Ишонинг, тинчлик ва хотиржамлик, омад ва эртанги кунга ишонч ҳўм сурган шаҳарда яшаш ва меҳнат қилиш — бу бахтир. Мен Тошкентни, бугун жўнаб кетаётган, майда яна қайтмоқчи бўлган Тошкентни шу ҳолда эслайман. Қайтиб келгач: «Салом, Тошкент, эзгу тинчлик ва дўстлик шахри!» дейман.

Вилор НИЕЗМАТОВ,
РАТА—ТАСС мухбири,
махсус «Тошкент оқшоми» учун.

Ибратнома

ҚАДИМ ХИТОЙ ҲИКОЯТЛАРИ ОЛОВНИ ҚАЙНОНАМ ЁҚҚАН

Бир куни тушлик пайти келин қайночасига бир коса ош келтирди. Ошдан тотиб кўрган қария хурсанд бўлиб деди:

— Жуда ширин бўпти! Уч коса ейман бугун.

Мақтов сўзлардан эриб кетган келин деди:

— Ҳа, ошни мен пиширдим.

Қайнота иккинчи қошиқ ошни чайнаётганда, «воҳ» деб юборди:

— Тоши бор экан!

— Гуручни қайинсинглим ювган, — деди келин.

Чол учинчи қошиқ ошни ея бошлади ва хафа бўлиб деди:

— Тирик гуруч ҳам борми дейман, келин.

— Оловни қайнонам ёққан, — деди келин бепарволик билан.

«ОЛТИН» ГОЯ

Ки вилоятда яшовчи бир кишининг бўйи етган қизига икки қўшнисидан совчи келди. Кунботар томондаги қўшнисининг ўғли ҳўнўк бўлса-да, бой-бадавлат эди, кўнчиқардаги қўшниси эса чиройли, аммо камбағал эди. Ота-она бу муаммо ҳақида лол қолдилар. Қиз эса икки йигитнинг ҳам қўнглини қолдирмаслик тарафдори бўлди.

— Бу режангни қандай амалга оширасан? — деб сўради она ҳайрон бўлиб.

— Мен ҳар куни кунботар томондаги қўшниникида овқатланиб, кўнчиқардаги қўшниникида тунайман, — деб жавоб берди муғомбир қиз.

УМР ЙўЛДОШИ ТАНЛАШ

Чу вилоти бошлигининг икки хотини бор эди. Бир эркак эса ана шу иккала хотинга ҳам севгили бўлишни истарди. Аввало у бошлиқнинг катта хотинига тузоқ ташлаб кўрди, лекин уни қўлга илтинролмади. Кейин кичкина хотинга яқинлашишга уринди ва мақсадига етди. Бир неча йиллардан сўнг икки қўндош хотиннинг эри тўсатдан вафот этди. Уларнинг иккаласи ҳам қайта турмушга чиқишга тараддуллана бошлади. Дастлабки сўроқлардан сўнг ҳалиги одамдан сўрадилар:

— Икки хотиннинг қайси бирига уйланимоқчисиз?

— Каттасини афзал қураман.

— Каттаси сизни ҳақоратлаган-ку! Кичинаси билан дон олишиб юрардингиз шекилли? Нега каттасини танлаясиз?

— Галингиз тўғри. Бир вақтлар у бошқа бировнинг хотини эди.

Мен унинг маҳбубамга айлангандан хурсандим, аммо мен бегона эркакнинг маъшуқаси бўлишни истамайдиган, эрига вафодор, қаҳрли хотинни афзал қураман.

БўЙИИДА ҚОЛГАН ТЕШИҚҚУЛЧА

Дангаса хотин эрининг қўлидан овқатланишга ўрганганди. Бир куни унинг эри тўрт-беш кўнлик сафарга отланмоқчи бўлди, лекин хотиним очликдан ўлиб қоларов, деб кўрқди. Унинг бўйига қунига етадиган улкан тешиққулча осиб қўйди. У хотиним тешиққулчани бўйида айлантириб еб туради, деб ўйлади.

Сафардан қайтган эса, уч кун олдин очликдан қазо қилган хотинининг ўлмиги устидан чиқди. Мулоҳазалардан сўнг у шунини аниқлади: хотини фақат оғзига тегиб турган жойинигина уйиб еган, тешиққулчани бўйида айлантиришга эринган, қолган тешиққулча эса аёлнинг бўйида қолган экан.

Моҳиёра КАРИМОВА тайёрлади.

Халқаро XII Тошкент кинофестивалида қўшнимиз Қирғизистон киноусталари яратган фильмлари билан иштирок этадилар. Бу ўлкада яратилган «Салтанат», «Қизил олма», «Оқ кема», «Жазирама», «Биринчи муаллим», «Алвидо, Гуларси», «Довон», «Улан» фильмлари бизга маълум.

Қирғиз кинематографияси ҳақида сўз борар экан, унинг «Энг ёш» деб таърифланганини эшитамиз. Қирғиз киноусталари 1960 йилга келиб «Салтанат», «Менин ҳатоми», «Муз юракли ҳақида афсона» каби фильмларни суратла олиш билан ўз фаолиятларини бошладилар. Халқаро кинофестивалларда совринлар олдилар. Қирғиз фильмларининг ютуғи нимада эканлигига жавоб ўз-ўзидан маълум. Фильмларининг аксарияти, забардаст қирғиз адаби Чингиз Айтматов асарлари асосида яратилган. Севиб ўқилган асарни, ундаги қаҳрамонларни экранда кўриш эса китобхонага, томошабонга олам-олам қувонч бағишлайди. Дастлаб Чингиз Айтматовнинг «Довон», «Биринчи муал-

лим», «Момо ёр» киссалари кино учун қайта ишланди. 1963 йилга келиб Лариса Шепитко «Қирғизфильм» студиясида Ч. Айтматовнинг «Бўтакўз» киссасини экранлаштирди. «Жазирама» деб номланган мазкур фильмда асардаги образлар

ўзининг янги — экранбол ифодасини топди. «Бўтакўз» фильмининг яратилиши билан кино соҳасида бир мунча муваффақиятларга эришилди. «Жамила» киссасининг ёзилиши кино усталарига қанот бағишлади, янги фильм яратишга иштиёқ тугилди.

Чингиз Айтматовнинг яратган асарлари киноболлиги билан турк киноусталарини ҳам ҳайратда қолдирди. Турк ижод-

корларининг «Сарвқомат дилбарим» киссаси асосида яратган «Қизил дуррача» кинотасмаси фестивал қатнашчилари томонидан юқори баҳоланди. Фильмда бош қаҳрамон Асал ролини — турк киносининг юлдузи Туркан Шорай ижро этган. Самимий, пок муҳаббатни, дўстликни мадҳ этувчи бу фильм шахримизда ҳам муваффақият билан намоиш этилди. Забардаст адиб Чингиз Айтматов асаридagi илгари сурилган гоъларнинг долзарблиги, уларнинг теранлиги ва кино аҳлининг ёзувчига бўлган меҳри фильмининг муваффақиятини белгилади, қирғиз элини дунёга яна бир бор танитди.

Қирғиз халқининг ўзига хослигини тараннум этувчи ушбу фильмлар жаҳон кинематографиясининг дурдонасига айланган. Бу гал ҳам фестивал кунлари қирғиз киноижодкорларининг янги асарлари жамоатчилик диққатини торттишга ишонамиз.

Феруза МУҲАММАДЖОНОВА.
СУРАТДА: қирғиз киноусталари яратган «Қизил олма» фильминдан лавҳа.

Қаршимдаги ўринқидқа омонатгина ўтирган аёл елкалари силкини-силкини йиғларди. «Майли, ўзига келиб олсин» деб индамадими. Бироз ўтиб, у йилдан тўхтади, рўмолчаси билан кўзларини арта туриб, алам билан шивирлади:

— Ох, қаттиқ адашдим, опажон! Кейин ҳўрсиниб давом этди:

— Гоҳо дардинг дунёга сиймаган кезлари бўлади. Шунда кўксинг торлж қулиб қолади. Кимларгадир юрагини очиб, вуҳудимни тугунсиз ёқётган изтироблардан фориг бўлмоқ ластайман. Ягона илннжим — тасалли. Қошиқ тасалли билан...

... Ҳаммасига бозор-ўчар сабаб. Тирикчилик, оилада бешта фарзандимиз. Бундан ўн йил аввал отам машина ҳалокатида ҳаётдан кўз юмдилар. Оиладagi аҳвол фақат ўзимизга маълум. Онам қандайдир тижоратчи аёллар билан танишиб, улардан насияга ҳар хил нарсалар олиб кела бошладилар. Уларни сотиб пулини эгаларига бериш лозим эди. Мен ҳам онамга ёрдам бериш мақсадида «Отчопар» бозорига бориб, молларни сотиб келардим.

Бир кун бозордан қайтаётганимда. Автобус кутиб туриб ҳаёлга чалғиб кетибман.

— Кечирасиз синглим, Қўйлиққа борадиган автобусни анчадан бери кутаяпсизми?

Ҳа, у ана шундай савол билан мурожаат қилганди ўша кун. Унда бошқа йигитлар каби хиралиқни кўрмадим. Муомаласи шу қадар самимий, дилкаш эдики... Ўзим сезмаган ҳолда росткамига сўхбатдошга айланиб қолибман. Эртасига, индинига, ундан кейин ҳар кунгидай «тасодифан» учрашиб қолавердик. Сўхбатларимиз жиддийлашаверди. Учрашувларимиздан бирида у ниҳоятда китобий тилда «Менинг дилимда қандай орзуларим борлигини билмайсиз ҳам!» деди. Сергак тортдим. У қаердадир, менга қулай жойда гаплашиб олишни таклиф қилди.

— Қўйинг, керакмас, — дея бош чайка-

дим. Айна пайтда эса юрагим... Унинг кўзларида ўтинча ва илтиҳо бор эди.

— Эртага—соат саккизларда, — деганимни ўзим ҳам сезмай қолдим.

Бир лаҳза унинг юзларида қувонч чарақлаб кетгандек туюлди.

... У ҳилват богда ўзини ўта олижаноб тутди. «Мени сиз билан шу хилват жойда кўрган ҳеч бир одам зиёли, иболо қиз демайди». Бу сўзларни айтган пайтда юрак-кинамни истиҳоло, андиша, иккиланиш, уят ва номул орасидаги бир туйғу ўт бўлиб ёндираётганди. «Мен ишонсам бўлди-да!» де-

Ростини айтсам, аҳволимга қараб ҳатто у ҳам довдираб қолди. Кейин дунёда бор яхши сўзлар билан мени юпата бошлади. Тез орада тўйимиз бўлишига ишонтирди. Аста-секин ўзимга келдим. Айнаи чоғда бу дунёда мен учун ундан яқинроқ кишим ҳам қолмаган эди. Унга сунмай энди кимга ҳам сунмай...

Бир кун у менга:

— Онам қазо қилганларида охири маъракаларига озгина пул еттишмай, бир кичинимиздан 2000 сўм қарз олгандим. Шанба кунини тўй қилишаркан, пулни сўраб келишибди,

Сабоқлар

«МУҲАББАТ ЙЎҚ ЭКАН ДУНЁДА...»

ган жавоби кўксимдаги оғрикли ўтнинг алангасини бироз сўндиргандай бўлди. Биз шу хилват богда боқира тўйгулар тасъиринда илоҳий бир муҳаббат ҳақида сўхбатлашдик. У шундай чиройли гапирардики, қандай қилиб қалбимдан қол олганини ўзим ҳам билмай қолдим. Унинг «Бугунги кунни сира эсимдан чиқармайман», «Сизни йўқотиб қўйишдан қўрақаман» каби гаплари мени янада ўзига қаттиқ боғлаётган, айнаи вақтда кўлларимни кўйдирётган бармоқларим, вужуд-вуҳудимни тоқшин ҳўсларга тўлдирган оёушини, соҳларимга эҳтирос билан босилган лабларини ҳис қилишдан бенасиб қолмаслиқни Ҳудодоғимга қўйлардим.

У билан учрашган кунимдан бошлаб ҳатто дуч келган йигитлардан ҳам қўзимни олиб қўндоғидан бўлиб қолдим. Ҳар жихатдан унга муносиб бўлишни истардим. Юрсам, турсам ҳаёлан у билан сўзлашардим. Унинг кўзларини, сувартини кўз олдимга келтиришга ҳаракат қиламан. Эслай олмасам, алам қилади. Ана шундай ўтли тўйгулар бошимга битган бало бўлди. Кейинги учрашувларимиздан бири мен учун жуда қимматга тушди. Бунинг учун фақат ёлғиз ўзимни айтайман.

— деди маънос бир оҳангда. Кейин қўшиб қўйди: — Кейинги ҳафта бўлганида-ку, иш-хондан машо олгардим-а!

Йўқ ҳаётдаги энг яқин кишининг (мен энди уни шундай деб тан олгандим) бундай изтиробига бефарқ қарай олмасдим. Шу кун намининг яхши ният билан йиғиб юрган пулларидан 2000 сўмни олиб, истиқболга югурдим...

Эл оғзига элак тутиб бўлмас экан. Биз ҳақимизда маҳаллага миш-мишлар тарқалди. Азоналб бозорга кетаётган эдим, кимдир мени қачқирди. Орқамга қарасам бир бегона аёл. Оёғим тортмайроқ у томон юрдим. Ҳалиги аёл... Йўқ, менинг соҳаримни юлмани, юзларимни тирнаб башарамга тасарки тортмади. Аммо бошимдан оёғимгача шундай ағиниш билан қарадим... Кейин мени бир умрга тубанликка маҳкум этган даҳшатли гапни айтди. Қаршимда турган аёл унинг хотини—фарзандларининг онаси экан. Бирор ерда қўним топиб ишламайдиган, бедурд, бетайин, машаххарабаси билан содда одамларни лақиллатиш билан шуғулланаркан. «Ўзим ҳам сезгандим, — деди у. — У айнаи сизга ўхшаган содда қизларни қўлга

туширади. Вақтида мен ҳам сиздай «кўр» бўлганман. Бугун эса ана ўша ишонувчанлигимнинг жаҳрини тортаяпман. Тирик бўлиб ерда, ўлик бўлиб гўрда йўқ бу бетайин...» Аёл, яна нималар деди билмайман. Назаримда оёғим остидаги ер ёрилиб, унга қўлаётгандек бўлдим. Айнаи пайтда ўзимни қаерга уришни, нима дейишни билмасдим.

Умиду аламлар ёғида қовурилиб юрганмида ҳеч нимани билмагандай, ҳеч нарсани кўрмагандай яна пайдо бўлиб қолди. Ҳамма гапларимни индамай эшитди.

— Нега алдадингиз, нега ёлгон гапирдингиз? — дедим.

— Алдаганим йўқ. Истасангиз бугунги уйингизга бориб, онангиз билан гаплашаман. Сизга уйланиб, сиз билан яшайман...

Йўқ, мен ундан «Бу гапларнинг ҳаммаси ёлгон» деган жавобни кутардим. Аслида ҳам шундай бўлишни жуда-жуда хоҳлардим. Афсус... афсус шу номард боламга ота бўладими?.. Одамларнинг бармоқ билан кўрсатишларини ҳис қилсам-да, номул оловида ёнсам-да, ўзимга минг бор ўлимни раво қўлсам-да уни қутавердим. Ниҳоят, кута-кута унутавганимда... Қаршимда бир қиз билан қўлтиқлашиб келаётганини кўриб қолдим. У бўлса ўртада ҳеч нарса бўлмагандай мен билан саломлашиб: «Кечқурун уйда бўласизми?» — деди. Лекин боласи ҳақида сўрамади ҳам. Балки унинг борлигини ҳам билмас. Қизга қараб жуда ачиндим. Билмадим, бу номард қўшнингиз ўзини оқламак уун тутган йўлимиди, ёки ўрганган кўнгил ўртасида қўшмас дегандай... Йўқ, энди гапиршининг барбир фойдаси йўқ... Афсус! Мен учун муҳаббат йўқ экан, дунёда, опажон...

Мен ҳеч нима дея олмадим. Нима ҳам дердим? Ҳаёт бу, чиндан десам, виждонсиз йигитни ёқлаган бўламан, маслаҳат берай десам ёшгана бош билан, тажриба-сизлигим билан ниманинг уддасидан чиқаман. «Фақат инсон бундай яшамаслиги керак, эй номард йигит!» деган с

Спорт Спорт Спорт Спорт Спорт Спорт

«Истиклол» ўзбекистон биринчилигида қатнашаётган энг ёш жамоалардан, пойтахтнинг биринчи лигадаги ягона вакили. Ҳўш жамоанинг аҳоли қандай? Бу йил қандай мақсадлари кўзлаган?

— Юсак чўққиларга интилмасанг майдонга тушмасанг ҳам бўлади, — дейди биз билан суҳбатда жамоа бош мураббийси ўткир Умарбоев. — Ўтган мавсумда командамиз ўз олдига кучли ўнликка киришни вазифа қилиб қўйганди. Ишқибозларимизнинг хабарлари бор, биз бешинчи мавсумни 8-ўрин билан яқунладик. Аммо ҳар мавсумнинг ўзига яраша қийинчилиги бор. Командамиз Тошкентнинг етакчи жамоаларига маҳоратли ўйинчиларни етказиб турибди. Бу йилдан ярим ҳимоячимиз Константин Кузнецов олий лигада, «Чилонзор» таркибига тўп сурмоқда. Бир йил муқаддам эса Зиёд Набионов «Сўғдиёна»да ўйнаш истагини билдирганди.

Шунингдек, бултур турли сабабларга кўра Марсель Идиятулин, Александр Старов, Валерий Андреев, Дониёр Мусаев, Равшан Шукуров, Ботир Каримжоновлар билан хайрлашдик. Уларнинг ўринларини эса истеъдодли ёшлар билан тўлғашга ҳаракат қилаёмиз. Жумладан, командамизга Тошкент вилояти биринчилигида ўйнаган чинлозлик Байрам Пошалиев, Мурод Жалилов, Муҳаммад Акбаровларни «Пахтакор» футбол мактабидан Бехзод Бектемиров, Санжар Саидов, Аҳмад Саъдиевларни, «Шахрихон»да Умид Бектемиров, «Ташкабел»дан Андрей Алтер, Марат Исмоилов, «Бў-

ка»дан Ахор Тошмуҳамедов, «Ғазалкент»дан Олим Толиповларни тақлиф этдик.

— **Сиз номларини қайда эътиборини қайда қайта туриб, команда қайтадан шаклланибди-да деган ўйга бораёмиз.**

«ИСТИҚЛОЛ» УМИДИ

— Фикрингизда жон бор. Бироқ ўтган йили командамизда тўп сурган асосий ўйинчиларни сақлаб қолганмиз. Менимча, биринчи лига жамоалари ичида бизнинг Владимир Шмелевга тенг келадиган дарвозабон йўқ. Ҳимоячиларимиз Владимир Семзенис ва Станислав Прохоровлардан ҳам кўнглим тўқ. Жамоа сардори, тажрибали Ботир Файзиев, Сардор Абдуллаев, Сардор Саидхоровавлар ҳужумни

бошлаб беришади. Олдинги чизикда умидли Обид Ориповга ўтган йили «Дўстлик»да ўйнаб қайтган Агност Бабажаньян ёрдам беради. Илгариги ўйинимизни топгунча бироз қийинчилик бўлади. Аммо янги тақлиф этилган ўйинчилар йилнинг бошидан оқашмоқда.

— **Олий лиганинг ўзида Тошкент шаҳри шарафини тўрт жамоа ҳимоя этади. Табиийки биринчи лигадаги вакилга эътибор биров сўсади...**

— Нима демоқчи эканлигини тўғри тушундим. Худога шукр, эътибордан қолимаймиз. Ҳо-

ча муаммоларимиз ўз вақтида ҳал қилинаёпти.

— **Бу йилги режалар ҳақида ҳам тўхталсангиз.**

— Биринчилик ўйинлари кескин ўтиши кутилаяпти. «Темирийўлчи», «Металлург», «Кимёгар», «Қизилқум» жамоаларида маҳоратли футболчилар жамланган. Олий лигага бериладиган икки йўланма учун кураш шу жамоалар ўртасида борса керак. Биз эса кучли

мийларимиз етарли, бизни ўз ҳолимизга ташлаб қўйишмаяпти. Айниқса Собир Раҳимов тумани ҳокимлиги, «Тошшаҳар»ўйловчиганас уюшмаси раҳбариятининг ёрдамларини алоҳида таъкидлашни истардим. Уларнинг кўмагида бар-

лансатар, қандай яхши. Энг асосийси ўқувчиларимизнинг турли касалликларига чалиниши кескин қамалган. Улар қандай мусобақага боришмасин, албатта совринли ўринларни эгаллайдилар. Қозим Аъзамов шундай дед қатор кубок, совринлар ва фахрий ўрмаларни алоҳида гуруҳ билан кўрсатдилар. Ҳа, бундай гуруҳга муносиб асос бор...

Яна машғулотларга қайтамиз. Ўқувчи ҳакамлар футбол тарихини чуқур биллашлари, ФИФА қоидаларидан доимо хабардор бўлишлари лозим. Кейинги пайтларда «футбол салтанати»да кўпгина ўзгаришлар юз бермоқда. Чўноччи, дарвозаларни 20 сантиметрга кенгайтириш ҳақидаги фикр кескин қарама-қаршиликларга учраган бўлса, ўйинчи тўпни бир неча сониядан ортиқ «банд» этмаслиги ҳақидаги қарор мутахассислар ўртасида анча илиқ кўтиб олинди.

Ҳозир республикамизда футболнинг янада юксалтириш учун сай-ҳаракатлар кўтаётган пайтда маълумоти ҳакамларга эҳтиёж катта бўлмоқда. Махсус синфларда тахсил олаётган ёш ҳакамлар келгусида футболимиз равангига ўз ҳиссаларини қўшадилар.

Бахтиёр ҲАЙДАРОВ.

Комилжон ЖУМАЕВ.

Р. С. «Истиклол» VI чемпионат ўйинларини галаба билан бошлади. 1-турда «Кимёгар» (Чирчиқ)ни (2:1), «2-турда «Роҳат» (Қибрай)ни (2:0) ютди. Қўйида ҳамшаҳарларимизнинг биринчи даврадаги ўйинлари тартиби билан танишинг:

3-тур, 9 апрель, «Тўқимачи» (Фарғона) — «Истиклол»

4-тур, 12 апрель, «Навбахор-2» (Наманган) — «Истиклол»

5-тур, 16 апрель, «Истиклол» — «Шахрихон» (Шахрихон)

6-тур, 19 апрель, «Истиклол» — «Пахтабод» (Пахтабод)

7-тур, 12 май, «Зафар» (Зафарбод) — «Истиклол»

8-тур, 15 май, «Гулистон» (Гулистон) — «Истиклол»

9-тур, 20 май, «Истиклол» — «Шўртон» (Фўзор)

10-тур, 23 май, «Истиклол» — «Шўрчи» (Шўрчи)

11-тур, 27 май, «Металлург» (Бекобод) — «Истиклол»

12-тур, 30 май, «Бўқалик» (Бўқа) — «Истиклол»

13-тур, 3 июнь, «Лочин» (Зангиота) — «Истиклол»

14-тур, 6 июнь, Дам олиш.

15-тур, 11 июнь, «Истиклол» — «Богдо» (Богдо)

16-тур, 14 июнь, «Истиклол» — «Темирийўлчи» (Қўқон)

17-тур, 18 июнь, «Дўстлик» (Каттақўрғон) — «Истиклол»

18-тур, 21 июнь, «Машғал» (Муборак) — «Истиклол»

19-тур, 25 июнь, «Истиклол» — «Қизилқум» (Зарафшон)

20-тур, 28 июнь, «Истиклол» — «Ситора» (Бухоро)

21-тур, 3 июль, «Хива» (Хива) — «Истиклол»

22-тур, 6 июль, «Орол» (Нукус) — «Истиклол»

ТИЖОРАТ ХАБАРЛАРИ ВА ЭЪЛОНЛАР

АҲОПИ ДИҚҚАТИГА!

«Сувсоз» трести сув ўтказгич тармоқларида таъмирлаш ишларини бажариш ва 1997 йил ёзги мавсумига тайёрлаш муносабати билан истеъмолчиларга ичимлик суви босимининг пасайиши ва бўлмаслиги ҳақида қўйидагиларни маълум қилади:

28 апрель куни соат 9.00дан

28 апрель соат 21.00 гача

1. Сирғали туманида сув босими умумий пасаяди. Миробод тумани Бадахшон, Парвона, 13-боши берк Фарғона йўли, Ефимов ва унинг тор кўчаларида сув босими пасаяди.

2. Сирғали тумани Сирғали, Спутник, Дўстлик мавзелиридаги баланд уйларда, Қўйлиқ — 5, 6, 7, Строитель мавзелирида сув бўлмайди.

29 апрель соат 21.00дан 30 апрель соат 6.00гача

3. Ҳамза ва Сирғали туманларида сув босими умумий пасаяди. Миробод туманида қисман.

30 апрель соат 9.00дан 1 май соат 9.00 гача

1. Юнусобод тумани Эргашев, Ниёзбек, Билбас, Папанин, Малисов ва уларга туташган кўчаларда сув босими пасаяди.

2. Юнусобод тумани Ж. Обидова, А. Темур, Ниёзбек, Пушкин, Оққўрғон, Озарбайжон кўчалари чегараларида сув бўлмайди.

1 май соат 9.00дан 2 май соат 9.00 гача

1. Чилонзор тумани 7, 8, 9-мавзелирида, Чарх Камолон — 3, 2-маҳалласида сув босими пасаяди. А. Икромов тумани 13, 14-мавзелирида сув босими пасаяди.

2. Чилонзор тумани Чарх Камолон — 1 маҳалласида сув бўлмайди.

Сув бўлмаган жойларга сув ташувчи автомашиналар суви етказиб беради.

Тел: 33-15-95, 33-75-95, 56-60-06.

«Эски Жўва» бозори очик турдаги акционерлик жамиятининг кузатув кенгаши шунинг маълум қиладики, жамият акционерларининг навбатдаги йиллик умумий йиғилиши 1997 йил 20 май куни соат 10.00 да Жамият бозорининг

идорасида ўтказилади. **МАНЗИЛ:** Тошкент шаҳри, Бозор майдони, 28. **Кун тартибига қўйидаги масалалар кiritилган:**

1. Жамиятнинг 1996 йилги молиявий-хўжалик натижалари.
2. Ҳар хил масалалар. Кузатув кенгаши.

ЎЗБЕКИСТОН ХАЛҚ БАНКИ МУАССАСАПАРИ АҲОПИДАН ҚЎЙИДАГИ ОМОНАТ ТУРПАРНИ ҚАБУЛ ҚИЛАДИ ВА УЛАР БЎЙИЧА ДАРОМАДЛАР ТЎПАНАДИ:

— талаб қилиб олинган омонатлар	йилига 10 фоиз,
— муддатли омонатлар:	
1 йилдан 3 йилгача	йилига 30 фоиз,
3 йилдан 5 йилгача	йилига 35 фоиз,
5 йилдан юқори	йилига 40 фоиз,
— мақсадли болалар омонатлари	йилига 40 фоиз,
— кўрсатувчи бериладиган омонатлар	йилига 10 фоиз,
— кўрсатувчи бериладиган	
муддатли омонатлар	йилига 30 фоиз,
— «Ўқувчи»	йилига 15 фоиз,
— «Омад»	йилига 10 фоиз,
— «Рағбат»	ойига 3 фоиз,
— «Раҳмат»	ойига 2 фоиз,
— қисқа муддатли омонат (3 ойлик)	8 фоиз
сақланган муддатга,	
— валюта омонатлари:	
талаб қилиб олинган	йилига 2 фоиз,
муддатли	йилига 4 фоиз.

Тел. 45-66-43, 45-35-44.

ТОШКЕНТ ШАҲАР ХАЛҚ БАНКИ БОШҚАРМАСИ

ЎҚИШГА МАРҲАМАТ! ҚАДРЛИ ҚИЗЛАР!

Агар Сиз тикувчилик касбини эгалламоқчи бўлсангиз, хотин-қизлар қийматларини тикиш, лойихалаштириш, модала қийматларини бичиш, моделлаштириш, машинада қашта тикиш сирларини эгалламоқчи бўлсангиз **ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ХАЛҚ ТАЪЛИМИ ВАЗИРЛИГИНИНГ РЕСПУБЛИКА КАСБ-ХУНАР ЛИЦЕЙИГА** **ЎҚИШГА КИРИНГ**

Келишилган шартномалар, танлов асосида ўқишга 9 ва 11-синфни тугаллаган қизлар қабул қилинади. 9-синфни битирган қизлар 2 йил ўқийдилар. Уларга ҳар ойда 917 сўмдан то 1150 сўмгача стипендия берилади.

11-синфни битирган қизлар эса 1 йил ўқийдилар ва ҳар ойда 750 сўмдан ортиқ стипендия берилади. **КАСБ-ХУНАР ЛИЦЕЙИНИ** битирганлар эгаллаган касби бўйича маънавият раҳбарлари белгиланган диплом оладилар. Улар ширкатлар, ижара, хўжалик ҳисобидаги қўшма ва давлат корхоналарида ишлаш имкониятларига эга бўладилар.

ЎЗ ИМКОНИЯТЛАРИНИГИЗНИ БОЙ БЕРМАНГ!

Кирувчилар қўйидаги ҳужжатларни топширишлари лозим:

1. Касб-хунари лицензия бош раҳбари номига ариза
2. Туғилганлиги ҳақида гувоҳнома
3. Турар жойидан маълумотнома
4. 6 донга ҳажмда 3х4 фотосурат
5. Танлаган касби бўйича шўғулланиши мумкинлиги ҳақида ёзиб кўрсатилган табиий маълумотнома (086-У)
6. Ота-онаси иш жойидан маълумотнома
7. Қўйиш 1 СЕНТЯБРДАН БОШЛАНАДИ

Манзил: Тошкент шаҳри, М. Мирзиёлов кўчаси, 68-ўй. 38, 58, 67-автотўсишлар; 7, 9, 24, 28-трамвайлар; 13, 16-троллейбусларнинг «БОБУР БОҒИ» номи бекати.

Телефонлар: 55-78-32, 55-78-30.

РЕСПУБЛИКА КАСБ-ХУНАР ЛИЦЕЙИ МАЪМУРИЯТИ.

ЎШГА МАРҲАМАТ!

ТРАМВАЙ-ТРОЛЛЕЙБУС ИШЛАБ ЧИҚАРИШ БОШҚАРМАСИ

1-ТРОЛЛЕЙБУС ДЕПОСИ

20 ёшдан юқори бўлган шахсларни троллейбус ҳайдовчилиги курсларига **ТАҚЛИФ ЭТАДИ**

Ўқиш давомида 875 сўм миқдоридан стипендия тўланади. 3-класс ҳайдовчисининг ўртача маоши — 7.500 сўм.

Ҳайдовчиларга қўйидаги имтиёзлар берилади:

- аёлларга 50 ёшдан пенсияга чиқиш (ҳайдовчи бўлиб 15 йил ишлаган бўлса), эркакларга эса 55 ёшдан (ҳайдовчи бўлиб 20 йил ишлаганда).
- Бундан ташқари бошқа имтиёзлар ҳам мавжуд.

ТРАМВАЙ-ТРОЛЛЕЙБУС ИШЛАБ ЧИҚАРИШ БОШҚАРМАСИНИНГ 1-ТРОЛЛЕЙБУС ДЕПОСИ

ТРОЛЛЕЙБУС КОНДУКТОРИ бўлиб ишлашни хоҳлайдиганларни **ЎШГА ТАҚЛИФ ЭТАДИ**

Кондукторнинг ўртача маоши — 4500 сўм. Ўзини қизиқтирган масалалар юзасидан 1-троллейбус депосининг кадрлар бўлимига мурожаат қилинг:

Тошкент, Т. Шевченко кўчаси, 28-ўй. Телефон: 56-17-83.

«ЎЗДАВИР» ДАВЛАТ БИРЛАШМАСИНИНГ Т. ЭҒАМБЕРДИЕВ НОМИДАГИ ТОШКЕНТ ДАВЛАТ ЦРККИ

ТОШКЕНТДА БИРИНЧИ МАРТА

Ўқувчи қавати дор

Янги аттракцион рекорд томошаси:

тўрт кишидан иборат қатор цирк гўмбаси остида

Дастур раҳбари: Республикада хизмат кўрсатган артист Нисо Алиева.

Икки бўлимдан иборат қатъи рағ-баранг дастур.

Томошавар 26, 27 апрель, 3, 4, 9, 10, 11 май кунлари соат 12.00 ва 15.00 да бошланади. Билетлар нақд пулга ёки пул ўтказиш йўли билан сотилади.

Касса соат 10.00 дан 18.00 гача ишлайди.

Маълумотлар учун телефонлар: 44-35-91, 44-29-04.

Тошкент вилоят «Тадбиркор» банк жамоаси шу банкнинг Бошқарма бошлиғи О. К. Иминовга отаси **Каримжон ота ИМИНОВНИНГ** вафот этганлиги муносабати билан чуқур таъзия изҳор қилади.

ГАМБУРГ УНИВЕРСИТЕТИГА ЎУПЛАМА

Тошкент Давлат техника университети факультетларида тахсил олаётган талабалар орасида ўз иқтидорини ва чуқур билимин билан ажралиб турувчи ёш истеъодлар талайгина. Олий ўқув юртининг «Исбоблаш техникаси ва унинг автоматлаштирилган тизимини дастурий таъминлаш» кафедрасининг дипломанти Шухрат Қайумов ҳам келажик порлоқ толиби илмлардан.

Ҳозир университетнинг юқори курсини тамомлаш арафасида турган бу иқтидорли талаба шу кафедра ҳузуридаги тажрибахонада ўз билим ва қобилиятини ошириш устида тинмай изланмоқда. Шу сабабли кафедра уни қатор илмий-амалий жараёнларга ҳам жалб этмоқда. Олий ўқув юрти томонидан «Унитест» деб аталган тестлаштиришнинг муқобил тизими намунасини қўпайтириб, уни республикамиздаги қатор бошқа олий ўқув юртиларига тарқатишда ҳам умидли муҳандис яхши фаолият кўрсатди.

Иқтидорли талаба олий ўқув юрти аспирантурасида ўқишга тавсия қилинди. Илмий иш учун «Насос станциялари ишини моделлаштириш ва муқобиллаштириш» деган мавзу танланди. Гап шундаки, немис академик айирбошлаш хизматининг вакили Тошкентга келиб, Тошкент Давлат техника университетида ўқибатган иқтидорли ёшларни Германияга тахсил олишга юбориш масалалари билан шуғулланди. Бунга жавобан изланувчан ёш тадқиқотчи Шухрат Қайумов номзоди ҳам кўрсатилди. Ўзбек йигити аспирантурада ўқишни давом эттириш учун яқин орада Гамбург университетига борадиган бўлди.

Ақбар АЛИЕВ.

Хурматли таҳририят! Ҳозирда ёшлар ўртасида плейер ёрдамида мунтазам мусика эшитиб юриш урф бўлди. Менин ўғлим ҳам кун давомида қўлоғига ана шу мосламани тақиб юради. Доимий равишда мусика тинглаб юриш қўлоққа зарар эмасмикан, деган хавотирданман. Шу масалада шифокор мулоҳазаларини берсангиз.

Умида АЗИЗОВА,
Чилонзор тумани.

Ушбу мактубга 1-Тошкент Давлат тиббиёт институтининг қўлоқ-томоқ-бурун касалликлари кафедраси профессори Кундуз Хўжаева жавоб беради:

— Қўлоқнинг эшитиш фаолияти икки тизимдан иборат. Биринчиси товуш ўтказиш вазифасини бажарса, иккинчиси товуш қабул қилади. Товуш қабул қилиш жараёнида асаб, чинамоқдаги эшитиш анализатори ҳамда миёдаги марказ ишлайди. Эшитиш анализаторининг толарига товуш тўқунлари етиб бормаса, дерак эшитиш қоби-

Савол — жавоб

ҚҲЛОҚҚА ЗАРАРМИ?

лияти бузилган бўлади. Эшитиш қобилияти қай ҳолларда бузилади? Эшитиш анализаторига товуш тўқунларининг бетиҳтов таъсир этиб туриши асаб ҳужайраларининг чарчашига сабаб бўлади. Натижада қўлоқ эшитиши сусаяди.

Одам қўлоғига 20-30 децибел

товуш гўёки майсалар шитиридек, майин баҳор шаббадасидек хўш ёқади. Агар шовқин даражаси 120-130 децибелга етса, қўлоққа оғриқ келтириши, 130-140 децибел шовқин эса эшитиш ҳужайрасини қатъи қўйиб юбориши мумкин. Шундай экан, плейернинг децибелли 60-70 дан ошмаслиги керак.

Ёшларнинг «қўлоқсиз» бўлиб қолмасликлари учун плейердан иложи борича қамроқ фойдаланишлари мақсадга мувофиқ. Чўнқи қўлоққа узлуқсиз товуш тўқунларининг таъсир этиши эшитиш қобилиятининг пасайишига, кейинчалик эса қўлоқнинг мулоқ эшитиш қўлишига олиб келиши мумкин.

Наргиза ПИРНАЗАРОВА
ёзиб олди.

Бош муҳаррир
Эркин ЭРНАЗАРОВ

ТОШКЕНТ
ОҚШОМИ

Toshkent oqshomi

Муассасас
ТОШКЕНТ ШАҲАР
ҲОКИМЛИГИ

Манзилимиз:
700000, Тошкент шаҳри,
Матбуотчилар кўчаси, 32

Телефонлар:
хатлар — 33-29-70;
эъловлар: 33-28-93,
33-08-74, 36-57-65.
факс: (3712) 33-29-09.

Душанба, тоғида
ва янги
қўлларни тикати.
Намр кўрасида
64690

Нашри етказиб бериш
масалалари бўйича турар
жойлардаги почта бўғимлари
ёки «Тошкент почтасига»
33-74-05 телефонга мурожаат
қилишнинг мумкин.